

Satranç

A y b a r K a r a ç a y - C a n İ n c e

YENİLGİSİZ EMRE CAN FİNALLERDE

Geçenlerde öyle bir olay anlattılar ki, cesaretin böylesi inanılacak gibi değil. Yurtdışındaki bir yaş grupları turnuvasından dönen satranççı-mız bazı oyunlarını Vasiukov'a göstermek ister (ki bu kadarı bile başlı basına bir cesaret öyküsü). Ama üstadın vakti kısıtlıdır. Bunun üzerine mangal yürekli minik satranççımız "O halde yenildiğim partileri gösteriyim." der. Sayısız satranççı tanıdık ama bu çocuk kadar cesurunu ne duyduk, ne de gördük. Söz konusu çocuk başarıdan başarıya koşan Emre Can... Henüz 12 yaşında ama Konya'da yapılan Türkiye Birinciliği Seçme Turnuvası'ndan hiç yenilgisiz finalere çıkmayı başardı. Bu yaz Ankara'da gerçekleşecek finalerde büyük rakiplerini bir hayli uğraştırarak sanırız.

1923 Carlsbad turnuvasını Alekhine, Maroczy ve Bogoljubov eş pu-anla önde tamamlarlar. Ödül töreninde yarışmacılar organizatörler, koşullar, oyuncular, hakemler vs. hakkında hoş sözler söylerler. Bogoljubov en iyi turnuvasını çıkardığını söyler. Sonunda Alekhine kalker: *Dün gece rüyamda öldüğümü gördüm. Bir anda bütün salon sessizliğe bürünür. Alekhine devam eder. Cennetin kapısına gelip çaldım. Melek kapıyı açtı sordu. "Kimdir o?" "Dr. Alexander Alekhine" "Mesleğiniz nedir?" "Satranç ustası" "Kusura bakmayın, satranç ustaları cennete giremez!" "Ve kapı ağır ağır kapanmaya başladı. Tam üzüntüyle geri döneceksen kapı aralığından arkadaşım Bogoljubov'u cennette görmez miyim! Keyfi de yerinde! Hemen kapıyı tekrar çaldım. Melek: "Yine ne var?" Bogoljubov'u göstererek "Eğer o adamı içeri alıyorsanız bana da izin ver-melisiniz!" dedim. Melek dönüp Bogoljubov'a şöyle bir baktıktan sonra şöyle dedi: "Ha o mu? O kendini satranç ustası sanıyor!"*

1973 yılı. Büyük sinema adamı J.L. Bunuel'in (1900- 1983) bir yıl önce çektiği film Oscar'a adaydır. İki gazeteci, üstadı Meksika'da yakalayıp sorarlar: "Sizce filminiz ödül alabilecek mi?" Üstat kendinden emin, yanıtlar: "Elbette! Benden istedikleri 25000 doları ödedim bile! Amerikalıların bazı eksiklikleri olduğu doğrudur ancak sözlerinin eri insanlardır!" Meksikalı gazeteciler yanıttaki muzipliği fark etmez ve birkaç gün sonra Meksika gazeteleri, üstadın Oscar'ı 25000 dolara satın aldığını duyurur! Bunuel şaka yaptığını tekrarlar durur da kimseyi inandıramaz ve gerçekten üç hafta sonra film Oscar kazanır!

Şike insan elinin değdiği hemen her yerde görülen bir olgudur ve her ne kadar satranç tanrısı denebilecek bir adalet sistemini temsil et-se de, satranççılar -çoğunlukla!- insanlardır ve oranca göz ardı edilebilir dahi olsa, satranç tarihinde de birkaç küçük şike olayına rastlamak olasıdır.

Turnuvanın son turu... İki üstat ölümüne bir mücadele içindeler. Maç kazanacak oyuncu, aynı zamanda yüklüce bir para ödülünün de sahibi olacaktır, kaybedecek oyuncu için büfede bir bardak soğuk su hazır tutuluyor. Beraberlik durumunda ise, yanlarındaki masada oynanan oyunun galibine kalacak her şey. Eğer o masada da beraberlik olursa, eşitlik bozma uygulanacak. Parti oldukça sakın başlıyor ve iki üstat da erken bir hezimetten korktukları için ihtiyatlı oynuyorlar. Sınırlar gergin. İkisi de, yaptığı her hamleden sonra diğerinin yüzüne ba-

kıyor. Hakemler bu iki masanın başından ayrılmıyorlar. Salonda tam bir sessizlik hakim. Oyun ortası da sakın manevralarla sürerken, yan masadaki maç, taraflardan birinin erken yenilgisiyle sonuçlanıyor. Üstatların beraberlikten elde edebilecekleri hiçbir şey yok artık. Sonunda, üstatlardan biri kelleyi koltuğa alıp, iki er feda ederek çok karışık bir konum yaratıyor, inisiyatifi ele geçiriyor ve acımasızca saldırıya başlıyor. Diğer üstat ise, yitireceği ödülün büyüklüğünden aldığı güçle en doğru savunmaları bulurken, yan masadaki maçın galibi, pür dikkat, bu kanlı çarpışmayı izliyor. Savunan taraf, önde olduğu iki eri geri vererek taşları kesmeyi başarıyor ve oyuncular, açıkça eşitliğe gidecek bir oyun sonuna giriyorlar. Üstatlar birbirlerinin gözlerinin içine bakıyorlar, bir anda birinin midesi sancımaya başlayıveriyor(!) ve ilacını almak için salon dışına koşuyor. Sevecen rakibi de yardımına gidiyor tabii! Dışarıda maçın sonucunu yazı-tura atarak belirlemeye karar veriyorlar, ancak ikisinin de üstünde bozuk para ve etrafta kimseler yok! Salondakilerden bozuk para istenirse durum anlaşılacağı için, midesi sancıyan oyuncu karşı büfeye koşuyor, para bozduruyor, yazı-tura atılıyor ve midesi sağlam oyuncu kazanıyor. Mide hastası üstat, terk etmek üzere masaya döndüğünde ne görsün! Meğer hamle sırası kendisinde olan rakibinin bayrağı düşmemiş mi! Daha rakip salona gelmeden saati durduruyor, hakemi çağırıyor ve büyük ödülü kazanıyor!

Anlaşmalı beraberliğin de şike sayıldığı tarihlerde bir liseler il birinciliğinde iki arkadaştan biri, Türkiye Birinciliği'ne gitmeyi garantilemiş durumda, ancak son turda beraber oynuyorlar ve kazanırsa, arkadaşları onunla gelemeyecek. *Informator'u* açıyor, en iyi oyun seçilen, daha önceden iyice analiz etmiş olduğu ve kanlı fakat kısa bir mücadelenin ardından berabere biten Sax-Seirawan partisini arkadaşına ezberletiyor. Bu kadar karışık bir konumun kısa sürede oynanıp masadan berabere ile kalkılması hakemi şüphelendiriyor ve iki arkadaşı odasına çağırarak şike yapıp yapmadıklarını soruyor. Oyuncuların bildikleri tüm yeminleri sıralamaları üstüne bir takım getiriyor ve analiz istiyor. Bereket versin, gençlerin ezberleri kuvvetli ve Sax'ın *Informator'daki* analizini, virgül bile atlamadan tekrarlıyorlar. Hakem analizin hızından ve eksiksizliğinden şaşkın ve memnun: "Görüyorum ki, bu odadan bir Türkiye Şampiyonu çıkacak!" diyor. Gerçekten de, gençlerden biri -bu kez diğerini de yene-rek!- o yılın liseler birincisi oluyor!

Beyaz Oymar
Can, E - Toluk, A

Türkiye Birinciliği Seçmeleri
31. Fxa6! Şe7 [31...Axa5 32. Fb5 Şe7 33. Kb6 Ac6 34. Fxc6 bxc6 35. Kxc6 e5 36. Kc7 Şf6 37. b5] 32. Fxb7! Fxb7 33. Axb7! [33. Kd7 Şf6 34. Kxb7] 33...Axa5 [33...Ae5 34. Kd4] 34. bxa5 Kc8 35. Kd3 Kb8 36. a6 Ka8 37. Ac5 e5 38. Kd7 Şf6 39. a7 1-0

Beyaz Oymar
Reyhan, D - Gökçen, F

Türkiye Birinciliği Seçmeleri
11. Ff4! Vxd4 [11...Kg8 12. Ah5!? A) 12...Vb4 13. c3 Va5 14. Fxb6! f6 15. Af7; B) 12...Af5 13. Axf7 Ve7 (13...Vb4 14. c3 Axd4 15. cxb4 Axe2 16. Ad6 Fxd6 17. Fxd6 Ad4 18. 0-0-0; 13...Şxf7 14. Fxd6) 14. 0-0-0 Şxf7 (14...Vxd7 15. Fxe6 Ve7 16. Khe1) 15. Khe1; C) 12...Ad5 13. Axf7; 11...Vb4 12. c3 Vb6 13. Ah5!? (13. 0-0) 13...Ad5 14. Fxh6 gxh6 15. Fxd5 cxd5 16. Af6 Şe7 17. Ag6 Fxd6 18. Axd5] 12. Axf7! Vxf4 [12...Şxf7 13. Vxe6 Şe8 14. W7 Şd8 15. Kd1; 12...Vxb2 13. Kd1 Vc3 14. Şf1] 13. Fxe6! [13. Axb8] 13...Vxd7 14. Fxf7 Şxf7 15. Vg3 Şe8 16. 0-0 Ad7 17. Khe1 Af6 18. Vb3 b6 19. Vg6 Kb8 20. Ah5 Fg6 21. Axf7 1-0

Can İnce - İlk Yayın
3 Hamlede Mat

Çözüm: 1. Ae5 d4 [1...f4 2. Fg4 Şxe5 3. Ke1] 2. Fb3 Şxe5 3. Ke1

